MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-13 ta' April, 2007

Citazzjoni Numru. 223/2005

A

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fil-5 ta’ Lulju, 2005 li permezz tagħha l-attriċi esponiet bir-rispett:

Illi l-attriċi żżewġet lill-konvenut fit-28 ta’ April, 2001 (Dok. A).

Illi l-kontendenti għandhom tarbija X, li twieldet fl-14 ta’ Awissu, 1999 (Dok. B).

Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha;

U illi l-kunsens tal-partijiet kien inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa;

U illi, għalhekk, l-imsemmi żwieġ huwa null skond it-termini tal-arikolu 19 (1) (d) u/jew (f) u/jew (h) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta li Jirregola ż-Żwiġijiet.

Jgħid għalhekk, il-konvenut għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. tiddikjara u tiddeċiedi illi ż-żwieġ ikkuntrattat bejn l-attriċi u l-konvenut huwa null u bla effett.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li huwa nġunt sabiex jidher in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut ippreżentata fil-5 ta' Awissu, 2005 li permezz tagħha eċċepixxa:

1. Illi t-talba attriċi sabiex iż-żwieġ ikkontrattat bejn il-partijiet fit-28 ta' April, 2001 jiġi dikkjarat null u bla effett hija infondata fil-fatt u fid-dritt u għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess attriċi.

2. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits tal-partijiet u ta’ omissis.

Semgħet xhud u l-kontro-eżamijiet relattivi.

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta’ Marzu, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-28 ta’ April, 2001 a bażi tal-artiklu 19 (1) (d), (f) u (h) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta. Il-konvenut qed jikkontesta t-talba u f’kull każ kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; “*F’materja ta’ żwieġ illi huwa ta’ ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b’hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta’ kreditu likwidu jew responsabilita’ ta’ xi kolliżjoni imma f’kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta’ żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta’ diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero’ dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta’ dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju.*” (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta’ l-Appell fis-6 ta’ Novembru, 1991).

L-artikolu ċitat mill-attriċi jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta’ xi parti li jkun b’difett serju ta’ diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b’anomalija serja psikoloġika li

tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (h) – li l-konvenut ma kellux fiż-żmien taż-żwieġ il-fakoltajiet jew rieda biżżejjed biex joħloq kunsens għaż-żwieġ;

Mill-provi mressqa mill-partijiet jidher li l-attriċi ltaqgħet mal-konvenut meta kellha ħmistax (15)-il sena u żżewġet wara li fl-1999 ta' sbatax (17)-il sena kellha tarbija mingħand il-konvenut. Għalhekk iżżewġet ta' dsatax (19)-il sena. Tgħid illi l-konvenut qatt ma kien ta appoġġ għaliha fi żmien it-tqala. F'dak iż-żmien il-konvenut kellu problemi biex jibqa' Malta għaliex ma kellux permess joqgħod hawn Malta u skond l-attriċi ngħataw parir li jiżżewġu biex ikun jista' jibqa'. Meta żżewġu pero' l-problemi baqgħu magħhom għaliex skond l-istess attriċi l-konvenut qatt ma kien jagħti kasha u baqa' jgħix ħajja ta' ġuvni. Tgħid testwalment illi "*kieku ma kienx hemm din il-kwistjoni li Lotfi se jitkeċċa ma kontx niżżewġu.*" Għamlet dan kontra l-parir ta' missierha li mill-bidu kien kontra din ir-relazzjoni. Il-konvenut jiċħad dan kollu u jgħid li huwa dejjem kellu permess jaħdem Malta.

Kif fakkret riċentement il-Qorti tal-Appell fis-sentenza fil-kawża fl-ismijiet Kif fakkret riċentement il-Qorti tal-Appell fis-sentenza fil-kawża fl-ismijiet Sylvia Zammit vs Heleno Zammit (13 ta' Frar, 2007) "*Fl-ewwel lok hija rilevanti l-osservazzjoni li* ***onus probandi ei qui dici non ei negat*** *u konformament ma' dan il-prinċipju kardinali f'materja ta' provi, l-oneru tal-prova jirrisjedi fuq il-parti li tallega. Multo magis f'każijiet bħal dawn in disamina fejn teżisti fil-liġi presunzjoni dwar il-validita' tal-kuntratt taż-żwieġ, sakemm ma jiġix muri l-kuntrarju bi prova sodisfaċenti li jeżistu, wieħed jew aktar, mir-raġunijiet*

espressament kontemplati fil-liġi. (Appell - Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (deċiża - 27 ta' Jannar, 2006);

Il-Qorti kompliet tgħid illi ġie osservat fil-kawża Josette Spiteri vs George Spiteri (Vol LXXXV-II-81) li "*Jinsab assodat fil-ġurisprudenza li jkun hemm difett serju ta' diskrezzjoni kemm il-darba jirriżulta li fil-mument tal-għoti ta' kunsens parti jew oħra tkun priva b'mod sostanzjali ossija gravi, minn dik il-fakolta' kritiko-estimattiva jew kritika valutattiva dwar l-oġġett tal-kunsens taż-żwieġ jew minn dik il-maturita' affettiva li hija presuppost għall-għażla libera dwar l-imsemmi oġġett. Għalhekk difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju mhux sempliċement nuqqas ta' ħsieb jew nuqqas ta' riflessjoni; anqas ma jfisser li wieħed jagħmel għażliet jew jieħu deċiżjoni żbaljata (infatti deċiżjoni jew għażla żbaljata hi perfettament kompatibbli ma' diskrezzjoni ta' ġudizzju – PA* Camilleri vs Camilleri *deċiża fil-21 ta' Novembru, 1995). Li parti fiż-żwieġ ma tkunx fehmet suffiċjentement fis-sens li ma tkunx ħasbet biżżejjed jew ma tkunx irriflettiet biżżejjed fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq drittijiet jew dmirijiet essenzjali tal-ħajja miżżewġa ma jammontax għal difett serju ta' diskrezzjoni (PA* Selina Vella Haber vs Joseph Gatt *deċiża fil-15 ta' April, 1996). Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju kif ravviżat fl-artiklu 19 (1) (d) irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku/psikjatriku) jew kostituzzjonali li wieħed jagħraf u jirrifletti u li jiddeċiedi l-liberament fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*

Konformament mal-premess sabiex l-azzjoni attriċi tirnexxi fuq il-kawżali jeħtieġ li jiġi pruvat sodisfaċentement li fil-mument tal-għoti tal-kunsens il-partijiet jew wieħed minnhom kien affett minn difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja matrimonjali u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali li din timporta. 'In altri termini e' necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da

quell'atto derivano, una discrezione che impegni per il futuro 'Bersini – ċitat fil-kawża Angela Spiteri Selvaggi vs Joseph Spiteri *deċiża mill-Prim'Awla fl-4 ta' Novembru, 1994). L-obbligazzjonijiet essenzjali fil-ħajja matrimonjali huma bażati fuq il-kunċett ta' unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli diretta għal komunjoni ta' ħajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija tal-ulied. Din il-kapaċita', li hu jassumi dawn l-obbligi għandha teżisti fiż-żewġ partijiet (PA* Charles Atkins vs Matilde Atkins *deċiża 2 ta' Ottubru, 2003).*

Iżda la deċiżjoni żbaljata u lanqas kull stat ta' immaturita' ma huma suffiċjenti biex jintegraw dan il-caput nullitatis. Ma hemmx bżonn li parti jkollha xi livell għoli ta' maturita' jew edukazzjoni iżda ta' l-inqas il-livell irid ikun li dik l-istess parti tkun kapaċi tagħmel il-valutazzjoni sħiħa, ponderata u libera dwar iż-żwieġ u dwar id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taż-żwieġ (PA Melanie Borg vs Joseph Borg *deċiża 29 ta' Ottubru, 2003).*"

Għar-rigward tal-kawżali bażata fuq il-paragrafu (f) in kwistjoni l-Qorti tal-Appell iċċitat is-sentenza fil-kawża Brigitte Veneziani Broccia vs Dr. Joseph Sammut nomine deċiża fid-9 ta' Diċembru, 2002 u qalet li s-"*simulazzjoni tieħu l-forma ta' dak li fid-dutrina ċivili hu deskritt bħala colorem ħabet substantiam vero nullam li b'konsegwenza jirrendi l-kuntratt bħala interament fittizju. Ikun hemm simulazzjoni meta fil-mument tal-għoti tal-kunsens matriminali, parti jew it-tnejn, esternament turi li qed tagħti l-kunsens matriminjali iżda internament u b'att pożittiv tal-volonta' tagħha tkun qed tiċħad il-kunsens għal dak iż-żwieġ jew tkun qed teskludi xi element jew proprjeta' essenzjali għaż-żwieġ.*" (PA Muscat vs Borg Grech – 14 ta' Awwissu, 1995 u Alfred Tonna vs Maria Tonna – 31 ta' Jannar, 1996).

Fil-każ in eżami l-Qorti tħoss li wieħed għandu jara l-kuntest kollu ta' dak li wassal għaż-żwieġ. L-attriċi kienet għadha tifla

meta welldet it-tarbija minn mal-konvenut iżda ma żżewġux mill-ewwel. Madankollu wieħed jifhem li s-sitwazzjoni tagħha, meta kienet għadha tfajla ta' sabatax (17)-il senau b'tarbija xi ġġorr, ma kinittx faċli u wieħed jasal biex jaċċetta li fiċ-ċirkostanzi tagħha ma kellhiex id-diskrezzjoni neċessarja biex tieħu deċiżjoni hekk importanti. Kif ingħad iktar qabel, veru wieħed ma jridx ikollu xi intelliġenza partikolari biex jiżżewweġ għaliex altrimenti ż-żwieġ ikun ċirkoskritt għal parti limitata tal-umanita' iżda wieħef jifhem ukoll li fis-soċjeta' tagħna, għall-attriċi kien naturali li tħoss li jkun aħjar li missier bintha tkun ukoll żewġha – raġunar li mhux dejjem anzi kważi qatt ma jrendi ż-żwieġ feliċi għaliex ikun bażat fuq supposizzjoni żbaljata. Għalhekk ai termini tas-subartikolu (d) it-talba attriċi hija ġustifikata.

Għal dawn il-mottivi l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ bejn il-kontendenti kontrattat fit-28 ta' April, 2001. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------